

Lærerveiledning *Vamos I*

Innholdsfortegnelse til lærerveiledning *Vamos I*

Generell innledning

Om *Vamos* generelt og *Vamos 1* spesielt

Tekstbok

Øvingsbok

Internett og CD

Lærerveiledning

Nytt i revidert *Vamos 1*

Bruk av sanger, dikt, bilder og tegninger

Arbeidsplan

Kommentarer til kapittel 1-16, inkludert fasiter til Øvingsbok og forslag til prøver

Tema 1

Tema 2

Tema 3

Tema 4

Om *Vidas* generelt og *Vidas I* spesielt

Vamos er et læreverk i spansk i deler. *Vamos 1* og 2 består alle av tekstbok, øvingsbok, elev-cd, lærer-cd og egen Internettside. *Vamos 1* er beregnet for viderekommende (kurset Spansk 2), dvs. for elever som har hatt spansk på ungdomsskolen. Den er en omfattende revisjon av de gamle *Vidas 1-2*, og er skrevet etter Lærerplanen for fremmedspråk fra 2006. Boka er beregnet på elever i videregående skole, men egner seg også godt for elever og studenter på andre nivåer og dessuten til selvstudium. I arbeidet med *Vamos 1* har vi vært opptatt av

- Kommunikasjon
- Struktur
- Autentisitet
- Sammenkobling mellom språk- og kulturkunnskap
- Variasjon
- Differensiering
- Repetisjon
- Bevissthet om læringsprosessen

Her vil vi kort utdype noen av punktene. Under avsnittene om bruk av tekstbok og øvingsbok skriver vi litt mer.

Kommunikativ kompetanse er satt i høysetet. Dette er bakgrunnen for vår inndeling i *fire temaer*. Vi har ønsket å legge vekt på at elevene lærer å snakke om relevante temaer. Dermed trenger de å utstyres med viktige ord, uttrykk og strukturer innenfor disse temaene. Kommunikativ kompetanse oppnås ikke uten betydelig *mengdetrening*. Derfor har vi lagt opp til svært mange og varierte øvelser. Aller først må imidlertid terskelen for å tørre å snakke og tørre å gjøre feil overvinnes. Da kan ofte *kommunikasjon i mindre grupper* være en fordel, og slike øvelser har vi mange av.

Vi har forsøkt å være bevisste når det gjelder struktur. Vårt mål har vært å forklare de aller fleste grammatiske strukturer der de dukker opp i tekstene første gang. Den grammatiske progresjonen er gjennomtenkt, og tempoet er relativt moderat. Vi har tenkt gjennom når og hvordan vi ønsket å introdusere hvilke grammatiske strukturer. Vi har samtidig lagt vekt på at språket i tekstene bør være mest mulig *autentisk*.

For å lære å kommunisere, kreves ikke bare kunnskaper om og ferdigheter i det rent språklige, men også *kunnskaper om kultur og samfunn*. Det spanskpråklige området er svært stort, og det er ikke mulig i en begynnerbok å gi elevene særlig mer enn kulturelle smakebiter nå i første omgang. Vi har imidlertid forsøkt å understreke mangfoldet i den spanskpråklige verden, og vi har valgt å legge *lik vekt på Spania og Latin-Amerika* helt fra begynnelsen.

Variasjon og differensiering er andre viktige stikkord. Vi har lagt vekt på stor *variasjon i tekstene*, både i innhold og form. Ulike mennesker lærer på ulike måter og i ulikt tempo. Spesiell vekt har vi derfor lagt på å lage *øvelser og oppgaver som kan møte ulike behov*. I hvert tema finnes minst én *fordypningstekst*. I arbeidet med disse tekstene og oppgavene som er tilknyttet dem, vil de mer avanserte elevene kunne få brukt noe av sitt potensial, og de vil kunne lære mye.

Repetisjon er viktig for alle, uansett nivå. Etter hvert fjerde kapittel har vi i øvingsboka egne *repetisjonsoppgaver*. Disse er nokså endret i forhold til tidligere *Vidas*-bøker (som *Vamos*-bøkene bygger på). Fremdeles er det meningen at elevene skal kunne jobbe på egen hånd, og oppgavene har fasit bakerst i øvingsboka. Men oppgavene er mindre teoretiske enn i tidligere bøker. Etter *repetisjonsoppgavene* finnes et *selvevalueringsskjema*. Det følger malen til Europeisk språkpass, brukt av EU for beskrivelse av egen språkkompetanse. Med utgangspunkt i mål for kommunikasjon, kultur, grammatikk og vokabular i de aktuelle kapitlene skal elevene krysse av for eget nivå: *svært bra, bra* eller *nokså bra*. Dette leder fram til en plan for å lære det som er vanskelig. Med disse selvevalueringene håper vi å øke elevenes *bevissthet om egen læring*.

Tekstbok

Tekstboka består av 4 temaer, eller semantiske felt. Som en innledning til hvert tema finnes en oversikt over de kommunikative målene i temaet. Hvert tema består av fire kapitler, og hvert kapittel inneholder en til tre tekster. Andre elementer er *Antes de leer*, *Además*, *Resumen* og *Tareas*. Antall tekster og mengde tekst er redusert i forhold til tidligere bøker. Kapitlene er kortere, og vi har i større grad enn før lagt vekt på illustrasjoner og grafiske løsninger.

Hvert kapittel innledes med *Antes de leer*. De gir elevene mulighet til å snakke om egne oppfatninger og erfaringer omkring temaet i de tekstene de skal lese. Dermed kan de bli mer forberedt og mer bevisst på det de skal lese. Dessuten kan det gi elevene ekstra selvtillit å oppdage at de allerede vet og kan relevante ting.

Det er ikke laget *resumen* til alle tekster, for vi mener det er viktig at elevene også blir vant til å gjøre dette selv. De kan også trene på å lage sammendrag på norsk, slik at de blir vant til å få fram det viktigste i en tekst uten å oversette hvert eneste ord.

Tareas er alltid knyttet til tekstene. Dette er oppgaver som egner seg til å gjøre umiddelbart etter at man har vært gjennom en tekst. Her legges det opp til arbeid i mindre grupper. Som regel kan disse oppgavene imidlertid også gjøres på andre måter, for eksempel i plenum.

I *Además* finnes en del interessante faktakunnskaper, kjente ordtak, dikt og sanger. Disse innslagene er ment som ”krydder” til de aktuelle tekstene. Glosene i *Además* finnes i spansk-norsk ordliste bakerst i tekstboka.

Bakerst i tekstboka finnes en *Minigramática* med den viktigste grammatikken i *Vamos 1*. Det er viktig at elevene lærer å konsultere denne, for i de to første temaene vil de i *Comentarios* bare finne henvisninger til minigrammatikken, siden denne grammatikken forutsettes kjent for dem. Minigrammatikken innledes med en innholdsfortegnelse. Deretter finnes ei liste med forenklete forklaringer på viktige *grammatiske begreper*. Det kan være lurt å arbeide med denne lista sammen med elevene ganske tidlig. Selv om forklaringene er forenklet, vil de kanskje her trenge litt hjelp fra læreren. *Minigramática* har for øvrig fått en friskere layout i den nye utgaven av *Vidas*.

Aller sist i tekstboka finner man ei *alfabetisk spansk-norsk* og ei *norsk-spansk ordliste*. Sistnevnte er ny i denne reviderte versjonen av *Vidas*. Merk at vi her bruker @ i adjektiv som ender på *-o* og *-a* avhengig av om man bruker hankjønn- eller hunkjønnformen. Det er blitt mer og mer vanlig å bruke dette tegnet i Spania i uformelle tekster som har ungdom som målgruppe. I *Vamos* bruker vi @ bare i ordlistene. Elevene bør bruke *-o/-a* og *-os/-as* når de skriver.

Fordypningstekster finnes altså i hvert tema. De er ment som en ekstra utfordring og inspirasjon for avanserte elever. De er språklig sett noe vanskeligere enn de andre tekstene, men innholdet er ikke spesielt vanskelig eller særegent. Det vil ofte gi denne elevgruppen ekstra påfyll av informasjon om kultur og samfunn. Det er ikke meningen at man skal forstå absolutt alt i fordypningstekstene. Grammatikk er ikke forklart under *Comentarios*, og glosene er ikke oppgitt i et eget vokabular, bare i ordlista bakerst i tekstboka. Dermed vil disse elevene også få trening i å hente ut vesentlig informasjon uten å forstå hvert enkelt ord. Progresjonen i grammatikk og ordforråd i de ordinære tekstene er ikke påvirket av fordypningstekstene.

Øvingsbok

Øvelse er noe av det viktigste når man skal lære noe, ikke minst språk. Derfor er øvingsboka helt essensiell. Hvert tema i øvingsboka innledes med et *tankekart* til hvert tema, slik at elevene skal få en bedre oversikt over lærestoffet. Elevene kan etter å ha lest og arbeidet med et kapittel, fylle på med nye grener og stikkord. Boka består ellers av følgende elementer: *Vocabulario*, *Comentarios*, *Ejercicios*, *Repetisjonsøvelser* og *Selvevalueringskjema*.

I *Vocabulario* finnes glosene til hver enkelt tekst. De står alfabetisk for at elevene skal lære å forholde deg til ei ordbok allerede i starten av studiet. Nytt i den reviderte versjonen av *Vidas* er at vi har merket de ordene vi synes er spesielt viktige å lære i hvert kapittel. Gloser til *Además*, fordypningstekster og sanger finnes ikke i *Vocabulario*, men i ordlista bak i tekstboka. Også her bruker vi @ i adjektiver som kan ende på både *-o* og *-a* avhengig av kjønn. Det er viktig å gjøre elevene oppmerksom på at @ i *Vocabulario* og alfabetisk ordliste bare er brukt for enkelhetens skyld. Elevene må skrive *-o* eller *-a*.

Øvelsene er mange og varierte. De er nært knyttet til tekstene elevene har lest og grammatikken, kommunikasjonssituasjonene og ordforrådet de har møtt i dem. Det er derfor viktig at de arbeider med øvingsbok og tekstbok parallelt. Øvelsene er markert med symboler for pararbeid, skriveøvelse og lytteøvelse for å vise elevene hvordan de skal arbeide i de enkelte øvelsene. Mange øvelser kan imidlertid gjøres på flere måter. Parøvelser kan ofte gjøres i plenum og kanskje til og med skriftlig, mens enkelte temaer i skriftlige oppgaver også kan egne seg til diskusjon. Øvelsene er såpass mange

at elevene sannsynligvis ikke vil rekke å gjøre absolutt alle. Noen øvelser kan også tenkes å passe bedre for enkelte elever enn andre. Her vil elevene kunne trenge råd fra læreren om hvilke øvelser de bør prioritere og hvordan de bør gjøre dem. Nytt i den reviderte utgaven av *Vidas* er at vi har delt inn øvelsene i tre nivåer: *Básico* inneholder de letteste øvingene, *Intermedio* gir mer trening og forståelse, og *Avanzado* er ment å gi elevene en ekstra utfordring. Denne inndelingen håper vi skal kunne gjøre det lettere for elever og lærere å velge ut øvelser som passer til hver enkelt elev, gruppe og klasse.

Etter hvert tredje kapittel har vi i øvingsboka altså egne *repetisjonsoppgaver*. De har fasit bak i øvingsboka, slik at elevene kan jobbe selvstendig med dem. Repetisjonsoppgavene leder altså så fram til et *selvevalueringsskjema*, som hovedsaklig følger malen til *Europeisk Språkpass* (se under den generelle innledningen).

Repetisjonsøvelsene, fasiter og selvevalueringsskjema vil også være svært verdifulle for elever som studerer på egen hånd eller har sjeldne møter med lærer. Både disse og vanlige elever vil ellers kunne finne rikelig med tilleggsøvelser og muligheter til repetisjon på elevenes nettsider www.vamos.cappelen.no

Internett og elev-CD

Elev-CD'ene inneholder lytteprøver, sanger og innlesning av tekstene i tekstboka. Vi har lagt vekt på autentisitet, også mht variasjon i dialekter, uten at dette bør gå for mye ut over forståelsen. Tekster og lytteprøver er lest inn en del langsommere enn i den gamle utgaven av *Vidas*.

Nettsidene utgjør en viktig del av *Vamos*. Sidene finnes på www.vamos.cappelen.no, og det er denne adressen vi refererer til når vi refererer til nettsidene. Alle andre lenker som oppgis i tekstboka er fiktive.

Gjennom elevenes nettsider får man tilgang til mange ressurser. Her er mange oppgaver av ulike typer, og det finnes en del ekstra tekstmateriale og lenker til viktig bakgrunnsinformasjon. Vi har imidlertid vært opptatt av å ikke overlesse sidene med mer perifer informasjon og lenker. Både oppgaver, ekstra tekster og lenker gir enda en mulighet for differensiering og til å fordype seg i emner man er spesielt interessert i. Elevene får rikelig anledning til å jobbe med og repetere det de har mest behov for, ofte på en morsom måte.

Nettsidene er viktige av mange grunner, ikke minst fordi de kan oppdateres kontinuerlig og dermed alltid vil inneholde aktuell og oppdatert informasjon.

Lærerveiledningen

Lærerveiledningen for *Vamos 1* er delt inn på følgende måte:

- Innledning (sammendrag av innhold, kommunikasjonssituasjoner og grammatikk)
- Noen generelle lenker
 - o Til lærerplanen
 - o Til generell innledning til hele Lærerveiledningen *Vamos 1*
 - o Lenke til elevenes nettsider
- Sidereferanser til minigrammatikken i tekstboka
- Ekstra informasjon relatert til innholdet (hovedsaklig Internett-lenker)
- Kommentarer til oppgaver i ØB (der det er hensiktsmessig)
- Fasit oppgaver i ØB
- Forslag til prøve (bare i kapitlene 4, 8, 12 og 16)
- Fasit til forslag til prøve
- Kopieringsoriginal (gjenbruk fra tidligere *Vidas*)
- Fasit til oppgaver med sant/usant i kildeoppgaver og nettoppgaver på elevenes nettsider

Nytt i *Vamos 1*, sammenliknet med *Vidas 1-2* (kort opplistet)

- Kortere tekster og mindre tekst
- Flere grafiske løsninger
- Enda langsommere progresjon (en av tilpasningene til den nye Lærerplanen)
- Flere fordypningstekster
- Flere sanger
- Norsk-spansk ordliste bak i Tekstboka
- Merking av viktige ord i *Vocabulario* i Øvingsboka
- Nivåinndeling av oppgavene i Øvingsboka
- Endrede repetisjonsoppgaver
- Endret selvevalueringsskjema, inspirert av Europeisk Språkpass
- Repetisjon og selvevaluering etter hvert 4. kapittel
- Langsommere innlesing på CD
- Elementet *¡Ojo!*, som viser elevene hva de spesielt bør merke seg av grammatikk og uttryksmåter i det aktuelle kapittel.
- Elementet *¿Te acuerdas?*, som minner elevene på grammatikk, ord og uttrykk underveis som det forutsettes at de har møtt tidligere.

Bruk av sanger, dikt, bilder og tegninger

Dikt og sanger kan leses/brukes slik det måtte passe for de aktuelle elever – som intensiv/ekstensiv lesning, kulturelle drypp, prosjektarbeid, m.m. Man kan for eksempel stille noen av følgende spørsmål: ¿De qué trata el poema/la canción? ¿Quién es el autor, y quién es el compositor? ¿Te gusta?

Man kan også selvsagt velge å bruke bilder og tegninger aktivt, også de som ikke er direkte inkorporert i teksten. Aktuelle spørsmål kan her være ¿Qué hay? ¿Qué hacen? ¿Te gusta la foto? ¿Por qué? Dikt/sang: ¿De qué trata el poema/la canción? ¿Quién es el autor, y quién es el compositor? ¿Te gusta?

Arbeidsplan

Å utarbeide en god arbeidsplan er ingen enkel sak, som kjent har planene en tendens til å sprekke på grunn av heldagsprøver, prosjektdager og ulike uforutsette aktiviteter i skoleåret. Vi lærere er dessuten ulike og vektlegger forskjellige ting i opplæringen, og størrelsene på og nivåene i klassene varierer. Vi har likevel våget oss til å foreslå en veiledende arbeidsplan for arbeidet med *Vamos 1*. Den tar hensyn til alle ferier og er såpass romslig at vi tror den vil kunne holdes, selv for en svak klasse. Den forutsetter at alle kapitler leses, men dette er likevel ingen betingelse. Skulle man ikke rekke å lese alle kapitlene, er det ingen katastrofe. Man trenger ikke å gjennomgå alt for en samlet klasse. For eksempel kan fordypningstekster eller enkelte sanger eller tekster man finner mindre viktige enn andre, velges bort, eller kunne gis til enkeltelever eller mindre grupper som egne oppgaver, eventuelt som emner til presentasjoner. Når det gjelder øvelsene, bør man gjøre et utvalg tilpasset den aktuelle klasse og elev. *Vamos 1* er dessuten bygget opp slik at det første temaet i *Vamos 2* ikke vil inneholde ny grammatikk, men repetisjon av kjent stoff fra *Vamos 1*. Det er videre mulig å bruke flere tekster fra *Vamos 1* som supplement til prosjekter eller differensierte arbeidsopplegg i det andre året i videregående skole.

Arbeidsplanen er tilpasset kurset Spansk 2, altså elever i det første året i videregående skole som har hatt spansk på ungdomsskolen. For andre kurs – det være seg voksenopplæring, intensivkurs eller selvstudium, vil man selvsagt kunne arbeide både raskere og saktere enn det arbeidsplanen angir.

CAPÍTULO	GRAMÁTICA Y VOCABULARIO	OBJETIVOS COMUNICATIVOS Y CULTURALES	SEMANA
TEMA I: LA VIDA DE CUATRO JÓVENES			
¿Te acuerdas?	<ul style="list-style-type: none"> • Presente • Pronombres interrogativos 	<ul style="list-style-type: none"> • Pedir y dar datos personales 	34-35
Cuatro jóvenes 1 Eva en Sevilla <ul style="list-style-type: none"> • Eva se registra • Preguntar y contestar... y aprender <ul style="list-style-type: none"> • <i>Yo me quedo en Sevilla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Presente • Artículos y sustantivos 	<ul style="list-style-type: none"> • Presentarse y hablar de intereses • Pedir y dar datos personales • Sevilla 	35-37
2 Javier en Barcelona <ul style="list-style-type: none"> • Barcelona • Javier 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ser, estar, hay</i> • <i>Ir</i> • Adjetivos 	<ul style="list-style-type: none"> • Preguntar y decir la hora • Sugerir actividades • Barcelona 	37-38
3 Clara en La Habana <ul style="list-style-type: none"> • Cuba y La Habana • Un día en La Habana <ul style="list-style-type: none"> • <i>Guantanamera</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretérito perfecto 	<ul style="list-style-type: none"> • Hablar de lo que se ha hecho • Cuba y La Habana 	39-40
4 Eduardo en Bergen <ul style="list-style-type: none"> • Eduardo en el instituto • Eduardo y Quito • <i>Fonseca</i> • El sistema educativo español 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ir + a + infinitivo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Hablar de la vida escolar • Hablar de lo que se va a hacer • Ecuador 	41-42

CAPÍTULO	GRAMÁTICA Y VOCABULARIO	OBJETIVOS COMUNICATIVOS Y CULTURALES	SEMANA
TEMA 2: INTERESES Y GUSTOS			
5 Tiempo libre <ul style="list-style-type: none"> • Qué haces en tu tiempo libre? • Mi tiempo libre 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbos reflexivos • Posesivos 	<ul style="list-style-type: none"> • Hablar del tiempo libre • Obtener información en una página web 	43-44
6 Salir a comer <ul style="list-style-type: none"> • En un restaurante 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Estar + gerundio</i> • Preposiciones 	<ul style="list-style-type: none"> • Pedir en un restaurante • Las comidas españolas 	45-46
7 Encuentros virtuales <ul style="list-style-type: none"> • Anuncios de contacto • Señorita sentimiento • <i>Dos cuerpos</i> • <i>Cariño falso</i> • Los signos del zodiaco 	<ul style="list-style-type: none"> • Adjetivos y adverbios • Conjunciones 	<ul style="list-style-type: none"> • Hablar de cualidades personales • Expresar sentimientos • Pedir y dar consejos 	47-48
8 Fiestas <ul style="list-style-type: none"> • La Navidad en España • <i>Los Reyes Magos</i> • La Navidad de Javier • <i>Noche de Paz</i> • Otras fiestas 	<ul style="list-style-type: none"> • Pronombres de objeto directo • Demonstrativos 	<ul style="list-style-type: none"> • Hablar de la Navidad • Comprar en un mercadillo 	49-51

CAPÍTULO	GRAMÁTICA Y VOCABULARIO	OBJETIVOS COMUNICATIVOS Y CULTURALES	SEMANA
TEMA 3: TURISMO			
9 Andalucía <ul style="list-style-type: none"> • Turistas en Andalucía • Andalucía • <i>Baladilla de los tres ríos</i> • Granada 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretérito indefinido 	<ul style="list-style-type: none"> • Hablar del pasado • Reservar habitación en un hotel • Andalucía 	1-3
10 Las Islas Canarias <ul style="list-style-type: none"> • La página de Diego Morales 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretérito indefinido 	<ul style="list-style-type: none"> • Describir un lugar • Las Islas Canarias 	4-5
11 México <ul style="list-style-type: none"> • Un programa de radio • <i>La canción del Mariachi</i> • Continúa el programa • La comida tex-mex • Mayas y aztecas 	<ul style="list-style-type: none"> • Indefinidos 	<ul style="list-style-type: none"> • Recomendar destinos de viaje • México 	6-7
12 Perú <ul style="list-style-type: none"> • Un recorrido por los Andes • <i>El picaflor</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretérito indefinido 	<ul style="list-style-type: none"> • Hablar del pasado • Perú y los incas 	8-10

CAPÍTULO	GRAMÁTICA Y VOCABULARIO	OBJETIVOS COMUNICATIVOS Y CULTURALES	SEMANA
TEMA 4: EL MUNDO HISPANOHABLANTE			
13 España <ul style="list-style-type: none"> • Y tú, qué sabes sobre España? • España hoy • <i>Mi clase</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Pronombres de objeto indirecto 	<ul style="list-style-type: none"> • España y los españoles 	11-13
14 América Latina <ul style="list-style-type: none"> • Una charla sobre América Latina • <i>La Bamba</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretérito indefinido 	<ul style="list-style-type: none"> • América latina y los latinoamericanos 	14-16
15 Música de ayer y hoy <ul style="list-style-type: none"> • La abuela Hortensia • <i>Dos gardenias</i> • La música de Clara • <i>Qué pasó?</i> • Cuatro estilos musicales 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretérito imperfecto 	<ul style="list-style-type: none"> • Comparar el pasado y el presente • Obtener información de una página web 	17-19
16 Hispanohablantes famosos <ul style="list-style-type: none"> • Las redacciones de Eva y Kaja • Frida Kahlo • Pablo Picasso • <i>Los ojos de Picasso</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretérito indefinido y pretérito imperfecto 	<ul style="list-style-type: none"> • Personajes famosos del mundo hispanohablante 	20-23